

BEK
C. Sundsgt. 55
5004 Bergen

Org. nr. 881 948 222

Det kongelige kultur- og kirkedepartement
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Bergen 1. september 2008

Høringsuttalelse ang. Løken-utvalgets rapport.

Kort presentasjon av BEK

BEK, Bergen senter for elektronisk kunst, har som formål å fremme elektronisk kunst. Virksomheten er i første rekke rettet mot skapende kunstnere, og omfatter kunstnerisk produksjon, forskning og utvikling, opplæring, formidling og tjenesteyting. Vi bistår kunstnere med kompetanse og praktisk hjelp i prosjektutvikling i forhold til bl.a. prosjektadministrasjon, utvikling og konkretisering av kunstneriske idéer, teknisk utvikling og tilrettelegging, og med kompetanse om kreativt samspill mellom kunst og teknologi. BEK arrangerer faglige møtesteder for kunstnere samt kurs med sikte på kompetansebygging og utforskning av koblinger mellom kunst og teknologi. BEK bistår en rekke prosjekter med utlån av utstyr, og vi driver egen server med avanserte nettjenester for kulturfeltet. BEKs server har mer enn 150 registrerte brukere, og vi hoster mer enn 50 webdomener for kunstnere, kunstprosjekter, organisasjoner, o.l. BEKs virksomhet er i stor grad tverrkunstnerisk, med tiltak rettet mot billedkunst, musikk så vel som scenekunst.

BEK har et tett og godt samarbeid med en rekke aktører i vår egen region, nasjonalt og internasjonalt. I samarbeid med kunst- og forskningsmiljøer i Norge, Frankrike, USA og Canada utvikler vi programvare for "real-time" styring av multimedia. På dette området er BEKs kompetanse internasjonalt anerkjent. I 2007 deltok BEK i det EU-støttede kulturprosjektet "At Home in Europe" sammen med søskenorganisasjoner i England, Latvia og Bulgaria. BEK inngår i PNEK, Produksjonsnettverk for elektronisk kunst. Driften er støttet over kapittel 320 post 74, samt gjennom tilskudd fra Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune.

I 2007 skrev BEK sammen med Kulturhuset USF en høringsuttalelse i forhold til Norsk kulturråds utredning "Å bevare det flyktige. En utredning om et nasjonalt arkiv for videokunst." Vi har fulgt opp uttalelsen med videre arbeid med sikte på å komme i vurdering som mulig mottager av oppgaven med å etablere et arkiv for flyktig kunst, og vi har mottatt tilskudd til forprosjektering fra Bergen kommune til dette arbeidet.

Innledende bemerkninger

Vi vil innledningsvis si at vi deler utvalgets inntrykk av Norsk kulturråd som et effektivt og sakkyndig forvaltningsorgan. Videre synes vi forslaget om sammenslåing av Norsk kulturråd og Fond for lyd og bilde virker velbegrunnet.

De følgende kommentarene vil være rettet mot to forhold av stor betydning for oss: Forhold knyttet til tilskudd under post 74, og forhold knyttet til prosjektfinansiering.

Tilskudd til tiltak under post 74.

Da BEK for noen år siden arbeidet for å sikre rammevilkår for videre virksomhet etter en periode med prøvedrift støttet av bl.a. Norsk kulturråd, var det vanskelig å få oversikt over hvordan søknad om driftstilskudd over post 74 saksbehandles. Ansvarer syntes pulverisert mellom Norsk kulturråd og departementet, og vi hadde en sterk opplevelse av at vi ikke var i stand til å komme i kontakt med og gi nødvendig informasjon til den instans som hadde den reelle beslutningsmyndighet i forhold til forslag til statsbudsjett. BEKs fremtid ble først sikret etter lobby-virksomhet mot Stortinget gjennom budsjettforliket høsten 2003 mellom daværende borgelig regjering og Arbeiderpartiet.

Disse erfaringene gjør at vi ser et behov for mer transparente retningslinjer for hvordan tiltak kan komme i vurdering for tilskudd over post 74, og likeledes for hvordan saksbehandling skal skje når tiltak ønsker å arbeide for tilskuddsøkning.

Løken-utvalget gir etter vår mening ikke klare svar på hvordan dette skal fungere i fremtiden. Dersom 74-posten skal administreres av Norsk kulturråd, men beslutninger om fordeling av bevilgninger fattes av departementet, oppfordrer vi til at det etableres retningslinjer som sikrer klare prosedyrer for saksbehandling, slik at alle tiltak får likeverdige muligheter for å fremme sin sak for vurdering, uavhengig av geografisk lokalisering eller tilgjengelige ressurser og kompetanse om politisk arbeid.

Videreføringsstøtte

Utvalget foreslår å åpne for "videreføringsstøtte", dvs. at tiltak som har fått prøvedriftstilskudd fra Norsk kulturråd kan få forlenget støtte fra Norsk kulturråd for en periode på fra ett til tre år før det kommer i vurdering for post 74.

Basert på tidligere erfaringer mener vi dette er et svært dårlig forslag. De første årene med prøvedrift ved BEK medførte store utfordringer. Driftsrammene var svært begrensede, og forutsetningene usikre. Søknader om midler til prøvedrift var først ferdig behandlet i mai eller juni, noe som ledet til svært anstrengt likviditet, og at forutsetningene for videre drift første halvåret var så usikre at virksomheten til dels ble drevet for kreditors regning.

Vi har forståelse for at det ikke alltid er mulig å umiddelbart å gi nye tiltak innpass på post 74 selv om de vurderes som kunstnerisk gode. I disse tilfeller er det bedre om det tydelig signaliseres vilje fra departementet til videreføring, og at det innledes en dialog med Norsk kulturråd og det aktuelle tiltaket om midlertidige løsninger i en overgangsfase. Men "videreføringsstøtte" som skissert i rapporten vil i praksis

medføre at gode tiltak blir gående år etter år uten langsiktig og sikker finansiering, og uten at departementet trenger å ta reell stilling til dem. Vi tror dette vil være svært uheldig.

Evaluerings av tiltak under post 74.

Vi registrerer at det foreslås jevnlig evalueringer av tiltak under post 74. Vi er i utgangspunktet positiv til dette forutsatt at evalueringene som gjennomføres holder faglig høyt nivå og medfører begrenset ekstra administrasjonsbyrde for tiltakene som evalueres. Evalueringen må være transparent og i seg selv kunne være gjenstand for debatt, som ledd i kvalitetssikring av konklusjonene.

Samtidig ber vi om at det tas hensyn til at de fleste tiltakene under post 74 er små, med få ansatte, og med mangelfull finansiering. Sett i forhold til rammevilkårene stilles det svært store krav til virksomhetene våre fra bevilgende myndigheter, målgruppene for virksomhetene og fra samfunnet generelt. Dersom et evaluert tiltak ikke holder forventet kvalitet og omfang, bør virksomheten gis noe tid og mulighet til å rette opp inntrykket før det eventuelt får konsekvenser for bevilgninger. Ellers risikerer man å miste tiltak som på lang sikt kan være viktige fordi de i en overgangsfase sliter med vanskeligheter som lar seg løse over tid.

Målsetting med evaluering må ikke bare være at ”tiltak som ikke holder tilstrekkelig kvalitet bør avvikles, slik at andre tiltak kan komme inn på 74-posten og motta driftsstøtte, dersom de er kvalifisert for dette kunstnerisk sett.” For gode tiltak med videre utviklingspotensiale må evaluering også kunne åpne for økning av støtte.

Det er etter vår mening naturlig at dette følges opp med tilsvarende krav til evaluering av de tyngre statsstøttede kulturtiltakene, bl.a. for å kunne vurdere hensiktsmessig vurdering av fordeling mellom tyngre institusjoner og de mindre tiltakene.

Gruppering av tiltak under post 74.

Utvalget foreslår en gruppering av tiltak på post 74 i gruppene driftsstøtte, infrastrukturstøtte og utstyrstøtte. Selv om vi har stor forståelse for de behovene som her foreslås ivarettatt, oppleves inndelingen kunstig. BEKs virksomhet favner alle tre områder: Vi får tilskudd til drift, men virksomheten er i stor grad en infrastrukturstøtte for skapende kunstnere innen flere sjangre, og utlån av utstyr inngår som del av virksomheten. Dersom det er behov for en gruppering av tiltakene på post 74, må det være mer naturlig å ordne etter kunstområder.

Samling av tilskuddsordninger under Norsk kulturråd

Utvalget foreslår at de ulike nåværende tilskuddsordningene i regi av Norsk kulturråd samles i noen få, større ordninger for hvert enkelt kunstområde. Vi har ingen bastante synspunkter på om den ene eller andre ordning er mest hensiktsmessig, men vil bringe inn et par momenter til videre vurdering.

Etablering av mer spesialiserte tilskuddsordninger kan forstås som et kulturpolitisk virkemiddel for Norsk kulturråd mot særlige satsingsområder. Norsk kulturråd må ha rom for å kunne gjøre slike prioriteringer, uavhengig av om de praktisk kommer til

uttrykk gjennom spesialiserte tilskuddsordninger eller gjennom signalisering av prioriterte felt innenfor en mer generell tilskuddsordning.

Tilskuddsordningen til Kunst og ny teknologi er særegen og må vurderes særskilt i den videre prosessen av to hensyn:

- Arbeid med kunst og ny teknologi er særlig ressurskrevende i forhold til utstyr og kompetanse. Arbeid på feltet krever både teknisk og kunstnerisk kompetanse, og den sjangerovergripende karakteren til mange prosjekter gjør at det gjerne kreves kompetanse i forhold til mer enn et kunstfelt. I tillegg representerer evnen til kreativ kobling av kunstkompetanse og teknisk kompetanse en egen tverrfaglig kompetanse, på samme måte som evnen til arbeid mellom ulike sjangre representerer en tverrfaglig kompetanse. Denne type sammensatte kompetanser er bare mulig å utvikle om kunstnere og miljøer får mulighet for kontinuerlig målrettet arbeid over lengre tid. Nåværende støtteordning til Kunst og ny teknologi har vært svært viktig for å oppnå de resultatene vi ser så langt.
- Kunst og ny teknologi-ordningen er en av svært få tverrfaglige støtteordninger i regi av Norsk kulturråd. Så vidt vi vet skjer avsetningene til formålet fra både billedkunst og musikk, og kompetanse fra begge fagområdene er representert i underutvalget. Samtidskunstpraksisene medfører mer og mer sjangeroverskridende arbeid, og denne type kunstneriske praksiser preger mye av BEKs virksomhet. Ved etablering av "rene" tilskuddsordninger for de enkelte kunstfeltene, risikerer man å bygge vanntette skott som vil underminere tverrfaglighet.

Prosjektstøtte versus drift for små tiltak.

Avslutningsvis registrerer vi at det etablerer seg et tydelig vannskille mellom små og store kulturorganisasjoner. De store kulturorganisasjonene forutsettes å ha rom for prosjektvirksomhet innenfor regulære driftsbudsjetter. De små tiltakene mottar for en stor del så små driftstilskudd at det ikke gir rom for noen form for faglig virksomhet utover de driftsrelaterte kostnader som lokaler, lønn, strøm o.l. Denne type virksomheter er fullstendig avhengig av prosjektfinansiering for å drive faglig virksomhet.

Dette skillet burde i mye større grad vært problematisert. Etter vår mening bør rammene for en rekke tiltak, deriblant BEK, økes, slik at det oppnås en balanse mellom egenfinansierte tiltak og eksternt prosjektfinansierte tiltak. Større rom for egenfinansiert faglig virksomhet vil gi økt fleksibilitet og faglig handlekraft samt kraftig redusert administrasjon. Samtidig bør det være slik at prosjektfinansiering fungerer som supplerende ressurs som av bevilgende myndigheter fortløpende og fleksibelt kan styre i retning av de til enhver tid gode tiltakene og prosjektene.

Vennlig hilsen

Trond Lossius (sign.)
daglig leder